ePublishing
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Μακεδονικά

Τόμ. 5, Αρ. 1 (1963)

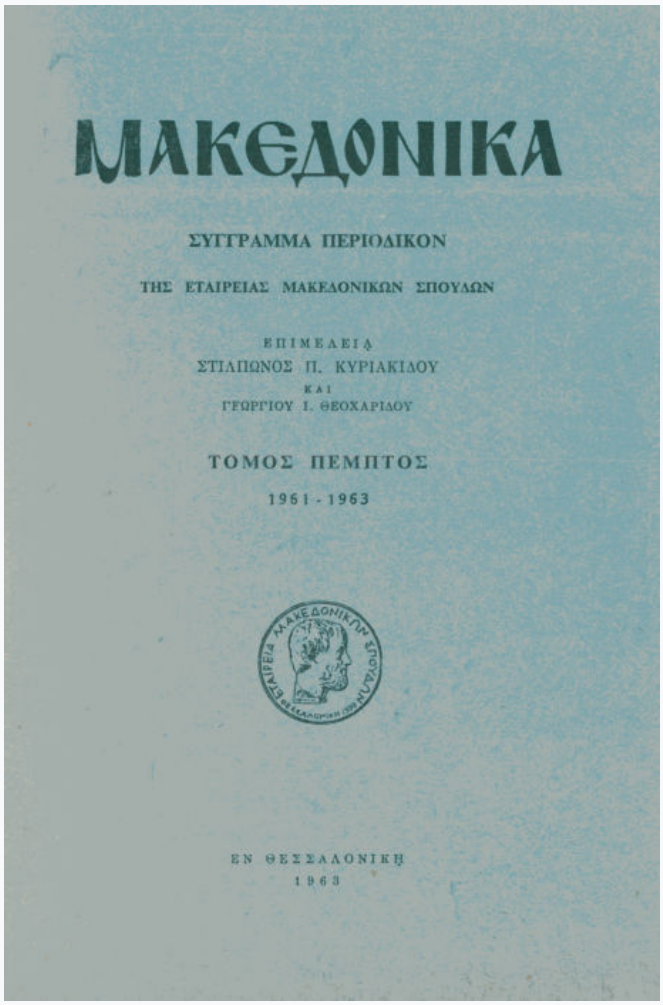

Νικολάου Γ. Φίστα, Το Νυμφαίον. Συμβολή εις την μελέτην των Βλάχων

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: 10.12681/makedonika.829

Copyright © 2015, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0.

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1963). Νικολάου Γ. Φίστα, Το Νυμφαίον. Συμβολή εις την μελέτην των Βλάχων. *Μακεδονικά*, *5*(1), 527–528. https://doi.org/10.12681/makedonika.829

Νικολάου Γ. Φίστα, Τὸ Νυμφαῖον. Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῶν Βλάχων. Θεσσαλονίκη 1962. Σύνδεσμος τῶν ἀπανταχοῦ Νυμφαιωτῶν «Ὁ Ἅγιος Νικόλαος». 8ον σ. 61.

Τὸ φυλλάδιον εἶναι προϊὸν πλημμυρούσης ἀγάπης τοῦ συγγραφέως πρὸς τὴν ὡραίαν ὀρεινὴν πατρίδα του καὶ ζωηροῦ ἑλληνικοῦ πατριωτισμοῦ. Τὸ φυλλάδιον διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ πρῶτον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Π ε π ρ α γ μ έ ν α» εἶναι κυρίως λόγος τοῦ συγγραφέως, ἀντιπροέδρου τοῦ «Συνδέσμου τῶν ἀπανταχοῦ Νυμφαιωτῶν», ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ, τὸ δὲ δεύτερον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀναμνήσεις», περιλαμβάνει ποικίλας σκέψεις καὶ πληροφορίας, σχετικὰς πρὸς τὸ χωρίον καὶ τοὺς κατοίκους του. Ἐκ τῶν τίτλων εἶναι προφανὲς ὅτι δὲν πρόκειται περὶ συστηματικῆς μελέτης διὰ τὸ χωρίον καὶ τοὺς Βλάχους, ἀλλὰ περὶ ἐκφράσεως ἐντυπώσεων, ἀναμνήσεων καὶ συναισθημάτων τοῦ συγγραφέως. Ἐν τούτοις μεταξὺ αὐτῶν ἐγκατασπείρονται καὶ διάφοροι ἐνδιαφέρουσαι πληροφορίαι, αἵ ὁποῖαι θὰ ἠδύναντο νὰ εἶναι χρήσιμοι διὰ μίαν συστηματικωτέραν μελέτην. Ἐκ τούτων ἀναφέρομεν δείγματος χάριν τὰς κατωτέρω.

Ὡς πρὸς τὸ κατὰ παράδοσιν ὄνομα τοῦ χωρίου «*Νέβεσκα*» ὁ συγγραφεὺς ἀποκρούων παλαιοτέρας ἐτυμολογίας δέχεται ὅτι τοῦτο ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ *νιάο* (=χιὼν) καὶ σημαίνει τόπον χιονοσκεπῆ ἢ πρός τινα ἄλλην λέξιν, σημαίνουσαν «*ἀθέατος*». Ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς κτίσεως αὐτοῦ οὐδεμία κατὰ τὸν συγγραφέα ὑπάρχει ἔγγραφος μαρτυρία. Πάντως κατὰ τὸ 1670 τὸ χωρίον ὑπῆρχε, ἐφ' ὅσον εἰς αὐτὸ κατέφυγον πρόσφυγες ἐκ Νικολίτσας, Μοσχοπόλεως κτλ. Τὸ χωρίον ἀρχικῶς ἔκειτο εἰς τὸ πεδινὸν Ζάζαρι, ἕνεκα ὅμως τῶν τουρκαλβανικῶν ἐπιδρομῶν καὶ δηώσεων αἱ κάτοικοι ἠναγκάσθησαν νὰ μετοικήσουν εἰς τὰ ὀρεινά.

Τὸ χωρίον κατοικεῖται ὑπὸ Βλάχων, περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν ὁποίων ὁ συγγραφεὺς δέχεται τὰν γνώμην τοῦ ἐκ Πισοδερίου Σωκράτους Λιάκου ἀπορρίπτων τὰς γνώμας τοῦ Κεραμοπούλλου, Δασκαλάκη, Βέη κτλ. Ποία ὅμως ἡ γνώμη αὕτη δὲν λέγεται ῥητῶς. Ἐκ τῶν λεγομένων κατωτέρω (σ. 24) ὑπὸ τοῦ συγγραφέως φαίνεται οὗτος πιστεύων ὅτι οἱ Βλάχοι ἦσαν γνήσιοι Δωριεῖς Μακεδόνες, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦντες εἰς τὰς ὀρεινὰς διαβάσεις ἦλθον εἰς στενὴν ἐπαφὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους φρουρούς, παρὰ τῶν ὁποίων παρέλαβον τὴν γλῶσσαν. Νομίζω ὅτι τὰ πράγματα ἐξειλίχθησαν διαφορετικά. Ὁ γλωσσικὸς ἐκρωμαϊσμὸς τῶν Μακεδόνων ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν εἰς τὸν ῥωμαϊκὸν στρατόν, ὅπως εἰς τὸ αὐτὸ γεγονὸς ὀφείλεται καὶ ὁ γλωσσικὸς ἐκρωμαϊσμὸς τῶν Γαλατῶν, τῶν Ἱσπανῶν κ.τ.λ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὑπῆρχε Μακεδονικὴ λεγεών, ἐγκατεστημένη παρὰ τὸν Δούναβιν. Αὕτη διὰ νὰ ὀνομάζεται Μακεδονική, ἀπετελεῖτο προφανῶς ἀπὸ Μακεδόνας, καὶ κυρίως ὀρεινούς, οἱ ὁποῖοι ἕνεκα τοῦ ἀγόνου τοῦ ἐδάφους αὐτῶν ἐδέχοντο προθύμως νὰ καταταγοῦν εἰς τὰς ῥωμαϊκὰς λεγεῶνας, ὅπου

καὶ ἐξεμάνθανον τὴν παρεφθαρμένην στρατιωτικὴν γλῶσσαν τῶν Ῥωμαίων, ἐφ' ὅσον ἡ ὑπηρεσία αὐτῶν κατὰ κανόνα ἐξετείνετο εἰς μίαν εἰκοσαετίαν. Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν αὐτῶν ἐγκαθίσταντο συνήθως εἰς τὸν τόπον τῆς καταγωγῆς των, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὴν ῥωμαϊκὴν γλῶσσαν. Ὁ συγγραφεὺς ὀρθῶς ἀποκρούει οἱανδήποτε σχέσιν τῶν Κουτσοβλάχων τῆς Μακεδονίας πρὸς τοὺς Ῥουμάνους τῆς Δακίας, εἶναι ὅμως ἀνακριβὲς τὸ λεγόμενον ὅτι ὁ Τραϊανὸς ἐγκατέστησε Ῥωμαίους ἀποίκους εἰς τὴν Δακίαν, διὰ νὰ ἀποκρούσῃ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Οὔννων καὶ τῶν Σλάβων, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχον ἀκόμη ἐμφανισθῆ εἰς τὸν ὁρίζοντα.

Ἀληθέστατα εἶναι ὅσα λέγει περὶ τῆς ῥουμανικῆς προπαγάνδας καὶ περὶ τῶν ἑλληνικῶν αἰσθημάτων τῶν κατοίκων τοῦ Νυμφαίου, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑλληνοβλάχων ἐν γένει, οἱ ὁποῖοι ἔλαβον μέρος εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας τοῦ ἔθνους καὶ ἰδίως εἰς τὸν Μακεδονικόν. Δυστυχῶς ὅμως τὰ δι' αὐτὸν λεγόμενα εἶναι πολὺ περιληπτικά, ἐνῷ λεπτομερέστεραι πληροφορίαι θὰ ἦσαν, διὰ τὰς σημερινὰς μάλιστα περιστάσεις, πολὺ χρήσιμοι.

Τὸ λεγόμενον ὅτι ὁ Βουλγαροκτόνος ἦτο Μακεδὼν ὑπὸ τὴν ἀρχαίαν σημασίαν τῆς λέξεως, ὡς φαίνεται πιστεύων ὁ συγγραφεύς, δὲν εἶναι ἀκριβές. Εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους τὸ ὄνομα Μακεδονία ἀπεδίδετο εἰς τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον εἶχε πρωτεύουσαν τὴν Ἀδριανούπολιν, δηλ. εἰς μέρος τῆς Θρᾴκης.

Ἀξιοσημείωτον εἶναι τὸ τοπωνύμιον Χ λ έ ρ ν ο υ διὰ τὴν Φλώριναν. Εἶναι ἀκριβῶς τὸ ὑπὸ τοῦ Καντακουζηνοῦ ἀναφερόμενον εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην φρούριον καὶ πόλισμα «Χλερηνοῦ», πρὸς τὸ ὁποῖον ἐταύτισα ἤδη πρὸ καιροῦ τὴν Φλώριναν[1].

Ἀξιόλογοι εἶναι καὶ αἱ πληροφορίαι, αἱ διδόμεναι περὶ τῶν ἀποδήμων Νυμφαιωτῶν, περὶ τῶν ἐκ τοῦ χωρίου ἐπιστημόνων καὶ λογίων, περὶ τῶν πεσόντων εἰς τὰς μάχας, περὶ τῶν εὐεργετῶν τοῦ χωρίου, περὶ τῶν συλλόγων, περὶ διαφόρων τοπωνυμιῶν κτλ. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο, ἂν ὁ φιλόπατρις συγγραφεὺς ἀπεφάσιζε νὰ πραγματευθῇ συστηματικώτερον τὰ τοῦ χωρίου του συμπληρώνων τὰ παρουσιαζόμενα εἰς τὸ πατριωτικόν του φυλλάδιον κενά.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Ἴ ω ν ο ς Σ τ ε φ ά ν ο υ Δ ρ α γ ούμ η, Ἡ Μονὴ τοῦ Προδρόμου καὶ τὸ χωριὸ Λάκκος τῶν Σερρῶν. Ἀπάντηση τοῦ Ἴ. Στ. Δρ. (1878-1920), γραμμένη γαλλικὰ τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1903 ἀπὸ τὰς Σέρρες, σὲ γράμμα Ἕλληνα φίλου του ἀπὸ τὸ Παρίσι. Μετάφραση Φιλίππου Στεφάνου Δραγούμη. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Δ΄ τόμου τῶν «Σερραϊκῶν Χρονικῶν». Ἀθῆναι 1961. 8ον σ. 27.

[1] Βλ. σ 19 Φλώρινα (Χλέρνου) καὶ σ. 57 Κάλε ντὲ Χλέρνου. Πρβλ. Ἑλληνικά, τόμ. 17, σ. 405.